

Η εις Άδου κάθοδος του Κυρίου, μία παράδοξος άποψις του Ι. Καλβίνου

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη](#)

Η εις Άδου κάθοδος του Κυρίου

Μία παράδοξος άποψις του Ι. Καλβίνου

Του πρωτ. π. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου, Λέκτορος Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Διαχρονικό φρόνημα και πίστη της Εκκλησίας είναι ότι το γεγονός της εις Άδου καθόδου του Κυρίου αποτελεί έκφραση του βασιλικού Του αξιώματος και κεφάλαιο του όλου σωτηριώδους έργου Του στα πλαίσια του καθολικού χαρακτήρα της σωτηρίας. Ταυτοχρόνως αποτελεί έκφραση της ασύλληπτης αγάπης και φιλανθρωπίας του Χριστού και ομολογία εν Χριστώ ελευθερίας και κατάργησης του θανάτου¹.

Το φρόνημα αυτό της Εκκλησίας σχετικά με την Κάθοδο του Κυρίου στον Άδη και την καθολικότητα της εν Χριστώ σωτηρίας καταγράφεται με σαφήνεια και στην ορθόδοξη υμνολογία και εικονογραφία που αισθητοποιούν με το δικό τους

ρεαλισμό τη νίκη του Χριστού επί του θανάτου.

Γι' αυτή τη βασική παράμετρο του σωτηριώδους έργου του Θεανθρώπου και αντίθετα προς το διαχρονικό φρόνημα της Εκκλησίας ο Ι. Καλβίνος, μία από τις ηγετικές και κορυφαίες μορφές του **Προτεσταντισμού**, έχει διατυπώσει μία όλως παράδοξη θεολογική άποψη και ερμηνεία.

Ενώ αρχικά ο Ι. Καλβίνος αποδέχεται ότι η Κάθοδος του Χριστού στον Άδη αποτελεί πανθομολογούμενο γεγονός μεταξύ των χριστιανών και θέση όλων των εκκλησιαστικών συγγραφέων², ισχυρίζεται, παραλλήλως, κατά τρόπο ανακριβή, ότι έγινε ως άρθρο πίστεως βαθμιαία αποδεκτό³. Ο ίδιος, στη συνέχεια, διαφοροποιείται ριζικά ως προς την κατανόηση του γεγονότος.

Διατυπώνει με σαφήνεια την παράδοξη θέση ότι ως Κάθοδος του Χριστού στον Άδη πρέπει να θεωρηθεί ότι ο Χριστός υφίσταται τα φρικτά ψυχικά βάσανα, που έχουν χαρακτήρα ποινής, από τη στιγμή της αγωνίας στη Γεθσημανή μέχρι την σταύρωσή Του, καθώς στο σημείο αυτό τα ψυχικά βάσανά Του φθάνουν στον ύψιστο βαθμό έντασης.

Στον Σταυρό, συνεχίζει ο Ι. Καλβίνος, με το «Θεέ μου Θεέ μου, ίνατί με έγκατέλιπες;» (Ματθ. 27, 46) αποτυπώνονται οι φρικτές ψυχικές οδύνες της καταδικασμένης για την αμαρτία ανθρωπότητας⁴, στη θέση της οποίας, αντιπροσωπευτικά αυτές τις υφίσταται ο Χριστός⁵.

Αυτά τα ψυχικά βάσανα, αναφέρει ο Ι. Καλβίνος, είναι αναγκαία να τα υποστεί η ψυχή του Χριστού, γιατί αν η ψυχή του Χριστού δεν συμμετείχε στην ποινή, τότε ο Χριστός θα ήταν σωτήρας μόνο των σωμάτων⁶. Τα σωματικά πάθη του Κυρίου, πάντα στο πλαίσιο της δικανικής κατανόησής τους, τα υφίσταται ο Χριστός, κατά τον Καλβίνο, ως έκφραση της θείας οργής και τιμωρίας πάνω στο Σταυρό⁷, γιατί έτσι αναδεικνύεται η βαρύτητα και η αξία του λύτρου που προσφέρθηκε για τη σωτηρία του ανθρώπου⁸.

Η αίσθηση των ψυχικών και σωματικών βασάνων πάνω στο Σταυρό από τον Χριστό είναι απόρροια της θείας οργής και της αποστροφής του Θεού για τις ανθρώπινες αμαρτίες, πλην όμως, ο Χριστός τα υφίσταται ως εκπρόσωπος του ανθρώπινου γένους ικανοποιώντας έτσι την προσβληθείσα δικαιοσύνη του Θεού⁹.

Αυτή η παράδοξη θέση του Ι. Καλβίνου, λόγω της δεσπόζουσας θέσης του προσώπου του στο χώρο της Διαμαρτύρησης έτυχε ευρύτερης αποδοχής και υιοθετήθηκε και από Συμβολικά Κείμενα καλβινικού χώρου, όπως π.χ. η Κατήχηση της Χαϊδελβέργης με την αυξημένη βαρύτητα που έχει αυτό το κείμενο στο χώρο των Μεταρρυθμισμένων Ομολογιών. Στις απαντήσεις των ερωτήσεων 37 και 44

της Κατήχησης, οι θέσεις του Καλβίνου γι' αυτό το ζήτημα υιοθετούνται στο ακέραιο¹⁰.

Αξιολογώντας με συντομία την άποψη του Ι. Καλβίνου σχετικά με την Κάθοδο του Κυρίου στον Άδη πρέπει να επισημάνουμε τα εξής:

i) Πρόκειται για μία άποψη που ενσωματώνει τη δυτική δικανική-ποινική εκδοχή και θεώρηση του θείου Πάθους,

ii) είναι απολύτως ασυμβίβαστη με την εκκλησιαστική κατανόηση του γεγονότος της σωτηρίας,

iii) είναι ελεγχόμενη, στα πλαίσια της εκκλησιαστικής Χριστολογίας, για τον τρόπο κατανόησης των ψυχικών οδυνών,

iv) είναι αντίθετη με την Αγία Γραφή (Ψαλμ. 106, 16. Ησ. 49, 9. Ματθ. 12, 40. Α' Πέτρ. 3, 19)

v) αναδεικνύει τον προτεσταντικό υποκειμενισμό και την ατομική επάρκεια ως ερμηνευτική αρχή έναντι της Αγίας Γραφής.

vi) βρίσκεται σ' αντίθεση με την λουθηρανική θέση, όπως αυτή καταγράφεται στον «Τύπο της Συμφωνίας» (Formula Concordiae) όπως φυσικά και με την άποψη του Λουθήρου, και

vii) αρνείται ουσιαστικά το γεγονός της Καθόδου του Κυρίου στον Άδη, καθώς την αντιλαμβάνεται όχι ως αντικειμενικό γεγονός, αλλά μεταφορικά.

Σημειώσεις:

1. Βλ. Ι. Δαμασκηνού, Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, Γ', 29, PG 94, 1101A.
2. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 8.
3. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 8.
4. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 11.
5. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 10.
6. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 12.
7. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 1-2.
8. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 5.
9. Βλ. Ι. Καλβίνου, *Institutio Christianae Religionis* II, 16, 2, 10.
10. Βλ. E.F.K. Müller (Hrsg), *Die Bekenntnisschriften der reformierte Kirche*, Leipzig 1903, σσ. 692, 694. O. Weber (Hrsg), *Der Heidelberger Katechismus*, Gütersloh 19904, σσ.28, 30.

11. Βλ. Unser Glaube. Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche, Gütersloh 19863, σσ. 827-828. H. G. Pöhlmann – T. Austad – Fr. Krüger, Theologie der lutherischen Bekenntnisschriften, Gütersloh 1996, σσ. 199-200.

Ορθόδοξος Τύπος, Αριθμός Φύλλου 2023, 23 Μαΐου 2014

Πηγή: impantokratoros.gr